

DANSK
GERONTOLOGISK
SELSKAB

Aldring og skrøbelighed

Når man beskæftiger sig med aldring, er det svært at komme uden om også at skulle forholde sig til skrøbelighed. For nogle er de to begreber endda så tæt koblet, at de nærmest fremstår som synonyme – hvem ønsker at blive gammel, bliver som at spørge: hvem ønsker at være skrøbelig?

Samtidig synes der at være et paradoks her. For selv om aldringsprocessen i al sin kompleksitet gør menneskers skrøbelighed tydelig, så er skrøbelighed også et alment menneskeligt vilkår. Hverken vores aldringsprocesser eller skrøbeligheder kan undgås, og ingen af delene er reserverede til sidste del af livet.

Et alment vilkår er det derfor også, at vi bliver nødt til at overveje, hvordan vi bedst forholder os til den skrøbelighed, som vi og andre omkring os altid har – og som træder frem på forskellig vis, i øget grad og frekvens igennem et livsforløb. For selv om det er et livsvilkår, vi må forsøge at leve med – som nummerets bagsidetekst om gerontologiens ændrede fokus på palliation peger på – så er der netop indført screening for skrøbelighed af alle 80+-årige patienter på landets sygehuse, med målet at samle mere viden om emnet i en "Dansk Kvalitetsdatabase for Ældre med Skrøbelighed" (DANFRAIL).

Men hvordan forstås skrøbelighed så i dette tema-nummer? En form for skrøbelighed, som et aldringsperspektiv tydeliggør, er vores menneskelige behov for meningsfulde relationer. Anne Mia Steno viser i den første artikel, at ensomhed fremtræder forskelligt og kan 'vokse og mindske i forskellige kontekster og relationer', herunder i de seniorbofællesskaber, Steno har været på feltarbejde i.

Relationer er også vigtige i Siri Aas Smedemarks takketale for Kirsten Avlund Prisen (2024). Smedemark formidler sine erfaringer med at introducere 'point-of-care'-teknologi til akutsygeplejens værktøjskasse, hvor en pointe er, at implementering af ny teknologikræver tid og relationelt arbejde blandt de sundhedsprofessionelle, ligesom en forudsætning for teknologiens brug er, at der allerede findes en relation mellem sundhedsprofessionelle og potentielt skrøbelige ældre borgere (og deres pårørende).

For den ældre patient på hospitalet bliver begrebet

'indlæggelsesrelaterede funktionstab' relevant at kende. I sit studie af forskningslitteraturen på området præciserer Kristian Lolck, hvad dette begreb dækker over, og hvad forskningen indtil videre ved omkring, hvilke faktorer, der spiller ind på funktionstab under indlæggelse.

Især ældre patienter er i risiko for sådanne funktionstab, og en af én af risikofaktorerne, dehydrering, får vi mere viden om i Anne Marie Becks, Emma D. M. Pedersens og Martine K. Nielsens artikel. Her formidles pointerne fra et forskningsprojekt udmøntet i to idékataloger til optimering af væskeindtag – ét henvendt til sundhedsprofessionelle og ét til de ældre borgere og deres pårørende.

Fra januar i år har alle over 60 år kunnet få registreret, hvis de ikke ønsker genoplivning ved hjertestop. Men hvad baserer vi den beslutning på? Victoria Gunmalm undersøger konsekvenserne ved genoplivning efter hjertestop i et kommende projekt, hvor perspektiver fra ældre patienter, der lever med skrøbelighed efter genoplivning også inddrages. Man fornemmer, at projektet kommer til at nuancere eventuelle antagelser om sammenhænge mellem alder, skrøbelighed og lidelse.

Den sidste artikel af Jon Dag Rasmussen gør noget lignende i en helt anden kontekst. Vi får her indblik i hverdagslivet blandt en gruppe ældre mennesker med hjemløshedserfaringer, der nu bor i såkaldte 'skæve boliger' i København. Artiklen bliver en påmindelse om, hvordan social, fysisk og psykisk skrøbelighed både skal ses i et livsforløbsperspektiv og som afhængig af den kontekst, man indgår i – ligesom med ensomhed og indlæggelsesrelateret funktionstab.

Samlet set viser artiklerne i dette nummer, hvor meget vi har brug for at forstå de former for skrøbelighed, der findes i menneskers liv. Ikke nødvendigvis for at bekæmpe og kontrollere, men for at kunne møde os selv og hinanden i vores skrøbelighed, og for dermed bedre at kunne støtte og hjælpe hinanden til at leve så godt som muligt.

God læselyst!

Morten Bjørner, Anne Marie Beck, Bernard Jeune og Line Vind.